

Analiza problema parkiranja havarisanih, napuštenih ili vozila namijenjenih za dalju prodaju na javnim površinama sa predlogom mjera

Novembar 2025.

1. Uvod

U posljednjim decenijama sve je izraženiji problem zauzimanja javnih površina havarisanim, napuštenim ili vozilima namijenjenim daljoj prodaji. Ova pojava ne predstavlja samo komunalni i saobraćajni izazov, već ima višedimenzionalni karakter – ekonomski, ekološki, pravni i društveni.

S obzirom na povećanje broja registrovanih motornih vozila u Crnoj Gori (više od 300.000 za 2024. godinu prema podacima MONSTAT-a), pritisak na ograničene parking kapacitete postaje sve veći. U tom kontekstu, vozila koja su havarisana, neupotrebljiva ili parkirana isključivo u svrhu preprodaje dodatno opterećuju javne površine i smanjuju njihovu svrsishodnost.

2. Analiza postojećeg stanja

2.1. Havarirana i napuštena vozila

U većini crnogorskih opština broj parking mjesta ne prati rast broja vozila. Havarisana i napuštena vozila dodatno smanjuju raspoloživi prostor. Neispravna vozila često imaju oštećene karoserije, razbijena stakla i curenje tečnosti koje predstavljaju opasnost po građane i životnu sredinu. Ovakva vozila narušavaju urbani pejzaž i stvaraju utisak zapuštenosti i nesređenosti naselja.

2.2. Vozila za dalju prodaju

Građani i pravna lica ostavljaju vozila sa oznakom “na prodaju” na javnim površinama. Po pravilu, ona su propisano parkirana, te sa aspekta propisa o saobraćaju, njihovi vlasnici nisu u prekršaju. Iako ne krše propise, na ovaj način izbjegavaju troškove zakupa prostora i poreze. Registrovani auto-placevi plaćaju poreze i komunalne takse, dok ovakva praksa omogućava pojedincima da posluju bez dodatnih troškova, čime postaju nelojalna konkurencija. Sa druge strane, građani i pravna lica ko učestvuju u saobraćaju ostaju bez parking mjesta zbog vozila koja se koriste u svrhu prodaje.

2.3. Analiza zakonskog okvira

Analizom zakonskih propisa utvrđeno je da nije normirano postupanje sa propisno parkiranim vozilima namijenjenim za dalju prodaju. U pogledu postupanja sa napuštenim, dotrajalim ili havarisanim vozilima, analizirano je više propisa i to:

2.3.1. Zakon o bezbjednosti saobraćaja na putevima

("Sl.list CG", br. 33/12, 58/14, 14/17 i 66/19)

U članu 7 stav 1 tačka 83 definisan je pojam napuštenog vozila: „napušteno vozilo je motorno vozilo na putu ili drugoj javnoj površini koje nema registarsku tablicu, nije registrovano i o kome se niko ne stara;“.

Članom 9 stav 1 tačka 10 je dato ovlašćenje opštinama da vrše „uklanjanje dotrajalih i napuštenih vozila, u skladu sa zakonom“.

Pojam dotrajalog vozila nije definisan

2.3.2. Zakon o komunalnim djelatnostima

("Sl.list CG", br. 55/16, 74/16, 2/18, 66/19, 140/22 i 84/24)

U članu 7 stav 2 tačka 4 utvrđeno je da komunalna djelatnost održavanje opštinskih puteva obuhvata i uklanjanje oštećenih i napuštenih vozila sa lokalnih puteva, odnosno gradskih ulica.

Članom 18 stav 1 tačka 7 zabranjeno je parkiranje vozila na zelenim i drugim javnim površinama koje nijesu za to namijenjene, ukoliko to posebnim propisom nije dozvoljeno.

Članom 19 je dato ovlašćenje opštinama da propišu opšte uslove održavanja komunalnog reda i mjere za njihovo sprovođenje, uključujući i uređenje naselja ali i zaštitu i čuvanje javnih površina. Po ovom osnovu, opštine su ovlašćene da urede pitanje ostavljanja otpadnih i havarisanih vozila na javnim površinama i površinama vidljivim sa javne površine, ali i propišu režim korišćenja prostora namijenjenog za parkiranje vozila na javnim površinama.

2.3.3. Odluke o komunalnom redu

Za potrebe ovog dokumenta izvršena je analiza više opštinskih odluka o komunalnom redu i Modela Odluke o komunalnom redu Zajednice opština Crne Gore. Pored opšte zabrane ostavljanja neispravnih odnosno havarisanih vozila na javnim površinama, opštine uglavnom nisu detaljnije propisale način postupanja sa ostavljenim odnosno napuštenim vozilima ali je uočena pozitivna praksa opština Herceg Novi, Budva i Prijestonice Cetinje, koja je razvijena po ugledu na Model Odluke o komunalnom redu Zajednice opština¹.

2.3.3.1. Odluka o komunalnom redu Opštine Herceg Novi

("Sl.list CG - Opštinski propisi", br. 18/22)

Postupanje sa napuštenim vozilima i plovilima ostavljenim na javnim površinama propisano je članom 39, kojim se definiše zabrana njihovog ostavljanja na javnim površinama. Nadalje je propisano da se uklanjanje vrši subjekat kojem su povjereni poslovi uklanjanja nepropisno parkiranih vozila, po nalogu komunalnog policajca odnosno

¹ Pogledati član 26 stav 1 alineja 5, član 46 i član 83 stav 1 alineja 79 Modela Odluke, koji je dostupan na internet stranici Zajednice opština preko linka:

https://uom.me/wp-content/uploads/2025/09/Model_Odluka-o-komunalnom-redu_jun-2135.pdf

komunalnog inspektora, o trošku vlasnika. Vlasniku je utvrđen rok od 60 dana da preuzme vozilo odnosno plovilo. U protivnom, vozilo ili plovilo postaje otpad i upućeno je na primjenu propisa o upravljanju otpadom. Ako je vlasnik nepoznat ili se ne može utvrditi, opština snosi troškove uklanjanja vozila odnosno plovila. Ako se naknadno utvrdi vlasnik, predviđeno je pravo opštine na regresnu naplatu troškova.

2.3.3.2. Odluka komunalnom redu Opštine Budva

("Sl.list CG - Opštinski propisi", broj 21/23)

Postupanje sa dotrajalim, oštećenim i napuštenim vozilima ostavljenim na javnim površinama propisano je članom 46 na isti način kao i u slučaju Opštine Herceg Novi. Dodato, dato je ovlašćenje komunalnom policajcu odnosno inspektorcu da primjeni ovlašćenja kada se vozilo nalazi na drugoj površini u javnom korišćenju. U članu 4 Odluke, kojim se definiše značenje pojmova, propisano je da su površine u javnom korišćenju „površine na urbanističkoj parceli na kojoj se nalazi stambena zgrada odnosno drugi objekat, koje planskim dokumentom nijesu određene kao javne površine, a dostupne su većem broju građana, kao što su izgrađene i uređene saobraćajne, komunikacione i zelene površine unutar i između blokova zgrada, između zgrada, unutar otvorenih tržnih centara, kolonade, pasaži i sl.“.

2.3.3.3. Odluka komunalnom redu Prijestonice Cetinje

("Sl.list CG - Opštinski propisi", br. 50/22, 57/24 i 10/25)

Postupanje sa dotrajalim, oštećenim i napuštenim vozilima ostavljenim na javnim površinama propisano je članom 50 na isti način kao i u slučaju Opštine Budva.

2.3.4. Zakon o upravljanju otpadom

("Sl.list CG", br. 34/24 i 92/24)

U članu 7 stav 1 tačka 39 definisano da je otpadno vozilo „vozilo koje se smatra otpadom, napušteno vozilo ili vozilo koje se ne može koristiti za osnovnu namjenu“; dok je nadalje definisano da ova vrsta otpada pripada kategoriji komunalnog otpada (tačka 17) i posebno vrsti otpada (tačka 46). Članom 56 stav 1 propisano je da je imalac otpadnog vozila „dužan da otpadno vozilo preda na mjesta koja su predviđena za ovu vrstu otpada u okviru sistema preuzimanja, sakupljanja i obrade otpadnih vozila.“.

Sistem preuzimanja, sakupljanja i obrade otpadnih vozila, kao mehanizam produžene odgovornosti proizvođača proizvoda koji nakon upotrebe postaju otpad, još nije zaživio. Međutim, u skladu sa zakonom, licenciran je veći broj trgovaca otpadnih vozila – tzv. auto-otpada, kojima se otpadna vozila mogu predati uz nadoknadu. „Deponija D.O.O – Podgorica“, takođe vrši otkup otpadnih vozila, a najavilo je i uspostavljanje usluge preuzimanja otpadnih vozila.

2.3.5. Zakon o svojinsko-pravnim odnosima

(*"Sl.list CG", br. 19/09 i 29/25*)

Članom 107 stav 1 propisana su dva slučaja prestanka vlasništva nad stvari, i to: (1) napuštanjem stvari i (2) kada vlasnik stvari, na nesumljiv način, izrazi volju da ne želi da stvar bude njegova. Članom 63 je propisano da na pokretnoj stvari, koju je njen vlasnik napustio, pravo svojine stiže lice koje je uzelo tu stvar u državinu sa namjerom da je prisvoji (okupacija), ako zakonom nije drukčije određeno.

Postupanje sa nađenom stvari uređeno je potpoglavljem 8. Nalaz stvari (čl. 92-100), na način što je propisano da lice koje pronađe izgubljenu stvar istu predaje nadležnom organu opštine na činoj teritoriji je pronađena. Nadalje, propisana je obaveza oglašavanja nađene stvari, i to na oglasnoj tabli ili na drugi način, za stvari manje vrijednosti, odnosno u dnevnom štampanom mediju, za stvari veće vrijednosti. Ako se lice ne javi u roku od godinu dana od dana objavljivanja, odnosno ne dokaže da je vlasnik nađene stvari, stvar postaje državna svojina.

3. Predlog mjera

3.1. Normativne mjere

Zakon o bezbjednosti saobraćaja na putevima i Zakon o komunalnim djelatnostima daje ovlašćenje opštinama da urede pitanje postupanja sa dotrajalim, havarisanim i napuštenim vozilima, kao i vozilima namijenjenim daljoj prodaji parkiranim na javnim površinama za parkiranje.

Primjeri pozitivne prakse opština Budve, Herceg Novi, Prijestonice Cetinje, kao i Model Odluke o komunalnom redu Zajednice opština mogu poslužiti za normiranje postupanja sa dotrajalim, napuštenim i havarisanim vozilima sa javnih površina i površina namijenjenih za parkiranje vozila na urbanističkim parcelama koje pripadaju stambenim zgradama i drugim sličnim sadržajima, uz propisivanje novčanih sankcija. U pojmovniku Odluke o komunalnom redu treba definisati pojmove „dotrajalo vozilo“ i „olupina“, npr:

„**Dotrajalo vozilo** je motorno vozilo koje je zbog starosti, istrošenosti ili tehničkih oštećenja se ne može registrovati.

„**Olupina** je vozilo ili djelovi vozila koje je u potpuno fizički oštećeno, uništeno ili rastavljeno u mjeri da više ne može biti popravljeno pa se vozilo ne može koristiti za svrhu za koju je namijenjeno.“

Potrebno je odlukama o komunalnom redu eksplicitno propisati zabranu parkiranja vozila namijenjenih za dalju prodaju na javnim površinama, uz propisivanje novčanih sankcija za kršenje te zabrane, kao i mogućnost premještanja tih vozila.

Opština na čijoj teritoriji nema auto-placeva, ako procjeni da je to od interesa za lokalno stanovništvo, Odlukom o komunalnom redu može odrediti lokacije namijenjene za tu svrhu.

Predlog norme bi mogao glasiti: „Zabranjeno je ostavljanje vozila namijenjenih za prodaju na javnim površinama koje nijesu predviđene za tu namjenu.“

3.2. Operativne mjere

Za potrebe postupanja sa dotrajalim, oštećenim ili havarisanim vozilima, potrebno je propisati interne procedure postupanja kojima bi se obuhvatili sledeći elementi:

➤ Opštine koje su uspostavile javne službe za vršenje povjerenih poslova Uprave policije u dijelu uklanjanja nepropisno parkiranih vozila mogu poslove uklanjanja dotrajalih, oštećenih i havarisanih vozila povjeriti tim službama, jer one već imaju adekvatan kadar i sredstva za premještanje vozila, ali i prostor za njihovo čuvanje do predaje vlasniku odnosno do upućivanja auto-otpadu.

Javna služba treba da utvrdi troškovnik za premještanje vozila i čuvanje vozila po danu. Ako u roku od 60 dana (ili nekom drugom roku koji bude propisan opštinskom odlukom) vlasnik vozila zatraži vozilo, službi plaća troškove.

Ako je vozilo ima registarske tablice, služba komunalne inspekcije, odnosno komunalne policije, preko službenika zaduženog za uvođenje novčanih kazni u registar novčanih kazni provjerava da li postoje podaci o vlasniku vozila u registru. Ako podataka nema, u komunikaciji sa Ministarstvom unutrašnjih poslova, saznaje se vlasnik i adresa njegovog stanovanja i dostavlja primjerak zapisnika o izvršenom inspekcijskom odnosno komunalnom nadzoru u kome se obavezno navodi gdje je vozilo nalazi.

Nakon isteka roka čuvanja, javna služba predaje otpadno vozilo auto-otpadu uz nadoknadu iz koje namiruje troškove. Ako je vlasnik vozila poznat, ukupne troškove nastale premještanjem i čuvanjem vozila, umanjene za nadoknadu koji isplaćuje auto-otpad, javna služba potražuje od vlasnika vozila.

Ako je vlasnik vozila nepoznat ili se ne može utvrditi, a na vozilu nema registarskih tablica, činjenica da je vozilo ostavljeno na javnoj površini ukazuje na namjeru vlasnika da vozilo napusti. U tom slučaju odredba člana 63 Zakona o svojinsko-pravnim odnosima postaje osnov za postupanje sa napuštenim vozilom, te se troškovi pokrivaju iz nadoknade od auto-otpada.

U slučaju da se može utvrditi vlasnik vozila ili ako iz drugog razloga postoji sumnja da vozilo nije napušteno, primjenjuju se odredbe podpoglavlja 8. Nalaz stvari Zakona o svojinsko-pravnim odnosima.

➤ Ostale opštine mogu ugovoriti poslove pružanja usluga prevoženja, čuvanja i odstranjivanja navedenih vozila sa firmama za šlep vozila i sa auto-otpadima. Opština snosi troškove pruženih usluga prema izdatim fakturama. U slučaju da se naknadno sazna ko je vlasnik vozila, zastupnik imovinsko-pravnih interesa pokreće regresnu tužbu.

Ako nije određena lokacija gdje bi se vozila čuvala do isteka roka za preuzimanje, opštine treba da preduzmu mjere u cilju smanjenja troškova čuvanja vozila. S obzirom da su u pitanju vozila koja se već duže vremena nalaze na javnim površinama, ista mogu ostati na toj površini u toku ostavljenog roka za preuzimanje vozila, nakon čega se prevoze na auto-otpad.

3.4. Promotivne mjere

U cilju animiranja lokalnog stanovništva za proaktivno djelovanje, na internet stranicama opština je potrebno objaviti informacije o obavezama i mogućnostima u vezi sa uklanjanjem dotrajalih, oštećenih i napuštenih vozila, kao i vozila namijenjenih za prodaju

sa javnih površina, kao i o proceduri prijavljivanja tih vozila. Ove mjere se mogu promovisati i putem lokalnih javnih emitera.

Kako bi se obezbijedilo da građani budu saveznici inspeksijskom organu i komunalnoj policiji, može se uspostaviti i digitalna platforma i/ili mobilna aplikacija za prijave navedenih vozila.

Broj: 03-1802/25

Podgorica, 12. novembar 2025. godine

Obradila:

Sanja Živković

Tel: 020-675-244

Imejl: sanja.zivkovic@uom.co.me

GENERALNA SEKRETARKA

Mišela Manojlović